

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης
Ένταξη και Αναπηρία: Εκπαιδευτικές Προσεγγίσεις

Μάθημα 10

Η Διαφοροποίηση στην Τάξη

Διδάσκων: Βασίλης Στρογγυλός

Η Διαφοροποίηση στην τάξη

- Ο/Η εκπαιδευτικός οφείλει να προσαρμόσει τη διδασκαλία του στις ανάγκες του κάθε μαθητή (επιτεύξιμο ή ουτοπικό;)
- Η διαφοροποίηση αποτελεί προσέγγιση που βοηθά τη διαμόρφωση καλών πρακτικών μάθησης
- Είναι μία εκπαιδευτική προσέγγιση που βασίζεται στην παραδοχή ότι «Τα παιδιά είναι ίσα αλλά όχι ίδια»

Σε τι διαφέρουν οι μαθητές της τάξης μου;

- Γνώσεις και εμπειρίες
- Μαθησιακή ετοιμότητα και επίδοση
- Συναισθηματική και κοινωνική ωριμότητα
- Μαθησιακό προφίλ
- Ενδιαφέροντα
- Θρησκεία
- Εθνική ή τοπική προέλευσης
- Ειδικές ανάγκες
- ...

Ορισμός 1

«Διαφοροποίηση σημαίνει να κάνεις διαφορετικά πράγματα σε διαφορετικούς ανθρώπους»

Stradling and Saunders (1993)

[ασαφής και παραπλανητικός]

Ορισμός 2

Σε μια τάξη που υπάρχει διαφοροποίηση της διδασκαλίας προσφέρονται διαφορετικοί τρόποι στην απόκτηση του περιεχομένου μάθησης, στη διαδικασία της διδασκαλίας και στο μαθησιακό αποτέλεσμα, έτσι ώστε ο μαθητής να μάθει πιο αποδοτικά

Tomlinson (2001)

Γιατί διαφοροποίηση 1;

- Ένα σχολείο για όλους τους μαθητές
- The Salamanca Statement and Framework for Action (1994)

«... τα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης που έχουν τον προσανατολισμό του μη αποκλεισμού είναι τα πιο αποτελεσματικά μέσα αντιμετώπισης των συμπεριφορών διαχωρισμού, δημιουργώντας κοινότητες υποδοχής, χτίζοντας μία κοινωνία μη αποκλεισμού κανενός και επιτυγχάνοντας την Εκπαίδευση για Όλους»

- Every child matters (2004) UK
- No child left behind (2001) USA

Γιατί διαφοροποίηση 2;

- Σε ποιους μαθητές απευθύνεσαι όταν διδάσκεις;
- Η «κάλυψη της ύλης» δεν συνδέεται με την κατανόησή της
 - Pray and Spray
- Ένα βιβλίο για όλους; Ίδια φωτοτυπία για όλα τα παιδιά της τάξης μου;
- Διαχειριστής προγράμματος ή δημιουργός;
- Για να ενισχύσεις καλές πρακτικές
 - Η ίδια διδακτική προσέγγιση αποκλείει πολλούς μαθητές
 - Ενεργός μάθηση- Καλύτερες μαθησιακές εμπειρίες
 - Συνεργατική μάθηση
 - Διδασκαλία συνομηλίκων
 - Ζώνη επικείμενης ανάπτυξης (Vygotsky)

Βασικές Αρχές

- Τα παιδιά είναι διαφορετικά, οπότε έχουν διαφορετικές ανάγκες και ικανότητες, ενδιαφέροντα και τρόπο απόκτησης της γνώσης
- Διαφοροποιείται/διαχωρίζεται το πρόγραμμα διδασκαλίας και όχι μόνο οι μαθητές
- Αποτελεί διαδικασία τόσο οργανωτική όσο και διδακτική
- Συνδέεται με την αποδοτική διδασκαλία και δίνει έμφαση στην πρόοδο «κάθε» μαθητή
- Είναι ένα κράμα διδασκαλίας σε ομάδες, εξατομικευμένης διδασκαλίας και διδασκαλίας όλης της τάξης
- Δημιουργεί ιδιαίτερη φιλοσοφία σε όλο το σχολείο

Τι ΔΕΝ είναι η διαφοροποίηση

- Ο διαχωρισμός των μαθητών σε επίπεδα ετοιμότητας (streaming)
- Οι «καλοί» μαθητές κάνουν πολλά και οι «κακοί» λίγα
- Οι εξατομικευμένες οδηγίες και η εξατομικευμένη διδασκαλία
- Μόνιμες ομοιογενείς ομάδες
- Χαοτική

Κριτήρια διαφοροποίησης

Μπορώ να διαφοροποιήσω

περιεχόμενο

διαδικασία

αποτέλεσμα

Σύμφωνα με

ετοιμότητα

ενδιαφέρον

προφίλ μάθησης

(Tomlinson, 2001)

Διαφοροποίηση Αναλυτικού Προγράμματος

Διαφοροποίηση περιεχομένου

- Γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις
- Τι θα μάθουν οι μαθητές

Διαφοροποίηση διαδικασίας

- Τρόπο απόκτησης γνώσης
- Δραστηριότητες, διδακτικά μέσα

Διαφοροποίηση αποτελέσματος

- Απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων
- Τι έμαθε τελικά ο μαθητής
- Ο μαθητής δείχνει αυτό που έμαθε με διαφορετικό τρόπο

Διαφοροποίηση με βάση τα χαρακτηριστικά του μαθητή

Μαθησιακή ετοιμότητα

- Διαχωρισμός σε ομάδες με βάση την ετοιμότητα
- Κάνω το μάθημα κατανοητό για όλους
- Ενισχύω το αίσθημα της επάρκειας
- Δίνω ευκαιρίες επιτυχίας σε όλους

Ενδιαφέρον

- Ενδιαφέροντα σε σχέση με το περιεχόμενο
- Ενισχύω τα προσωπικά κίνητρα για μάθηση
- Εύρος και ποικιλία ερωτήσεων και υλικών

Προφίλ μάθησης

- Ολικός-αναλυτικός
- Οπτικός-ακουστικός-κινηστικός
- Πολλαπλοί τύποι νοημοσύνης
- Βοηθάω τους μαθητές να σκεφτούν τις προτιμήσεις τους
- Προσφέρω επιλογές με βάση αυτές

Μαθησιακό περιβάλλον

- Το περιβάλλον πρέπει να παρέχει ευκαιρίες για
 - μάθηση στην ολομέλεια
 - συνεργατική μάθηση
 - ατομική μάθηση
 - μάθηση σε ζεύγη
- Εναλλακτικές προτάσεις/δραστηριότητες/δεξιότητες για γρήγορους μαθητές
- Διαμόρφωση περιβάλλοντος για παιδιά με ειδικές ανάγκες π.χ. σύμβολα για παιδιά με αυτισμό [παράδειγμα](#)

Βασικά Χαρακτηριστικά

- Βασίζεται στην ποικιλία και τη διαφορετικότητα του προγράμματος διδασκαλίας
- Είναι πολυδιάστατη και αποκαλυπτική διαδικασία, τόσο για το μαθητή όσο και για το δάσκαλο
- Αφορά όλους τους μαθητές
- Βοηθάει στη συνεχή αξιολόγηση του μαθητή (όχι μόνο τεστ στο τέλος τριμήνου)
- Δημιουργεί νέες σχέσεις μέσα στην τάξη
- Οι ομάδες δεν είναι στατικές, αλλά αλλάζουν με βάση το κριτήριο της διαφοροποίησης
- Μπορεί να γίνει σε όλα τα μαθήματα από όλους τους εκπαιδευτικούς
- Ο προγραμματισμός της διδασκαλίας και η διδασκαλία γίνεται με διαφορετικούς τρόπους

Διαφοροποίηση και αξιολόγηση

- Αρχική Αξιολόγηση π.χ. σταθμισμένα τεστ, παρατήρηση συμπεριφοράς, άτυπες δοκιμασίες [παράδειγμα](#)
- Διαμορφωτική αξιολόγηση π.χ. κάρτες εξόδου, ατομικός φάκελος [παράδειγμα](#)
- Τελική αξιολόγηση π.χ. σταθμισμένα τεστ, αξιολόγηση σε πραγματικές συνθήκες, άτυπες δοκιμασίες [παράδειγμα](#)

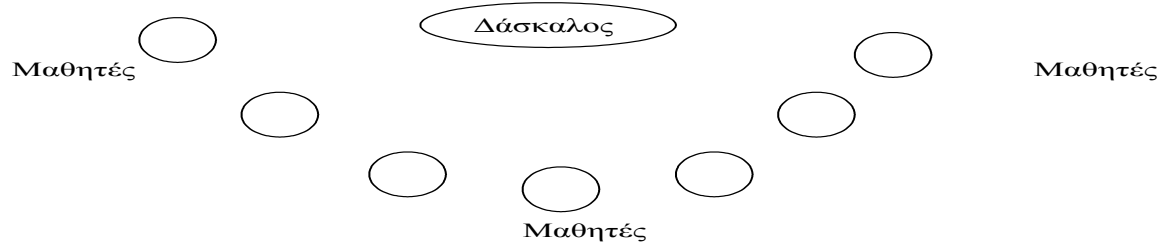
(Φιλιππάτου, 2013)

Η οργάνωση της τάξης αφορά

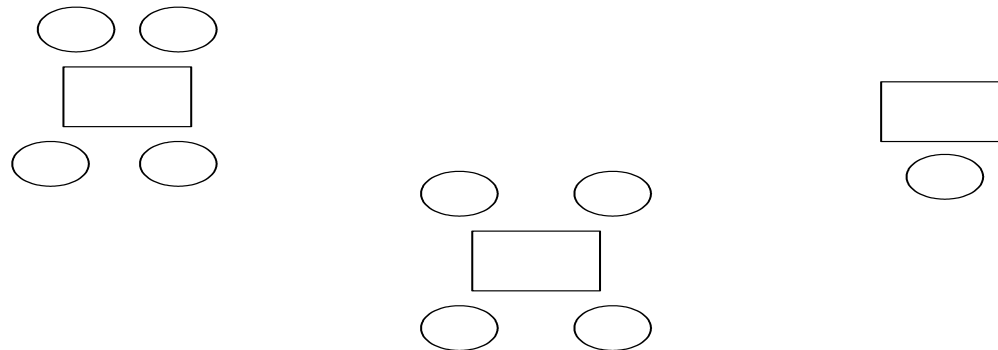
- **Οργάνωση των μαθητών**
 - Διδασκαλία τάξης
 - ❖ Διδασκαλία σε ομάδες (ομάδες μικτής μαθησιακής ετοιμότητας, ομάδες ίδιας μαθησιακής ετοιμότητας, ομάδες με βάση το στυλ μάθησης κ.α.)
 - ❖ Εξατομικευμένη διδασκαλία
- **Οργάνωση χρόνου**
- **Οργάνωση υλικού**
 - Βιβλία
 - Φωτοτυπίες
 - Εικόνες
 - Σύμβολα
 - Η/Υ
 - Video
 - Αντικείμενα
 - Παιχνίδια...
- **Οργάνωση ανθρώπινου δυναμικού**
 - Βοηθοί Εκπαιδευτικού
 - Συνεργασία με ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό
 - Παράλληλη στήριξη

Οργάνωση τάξης

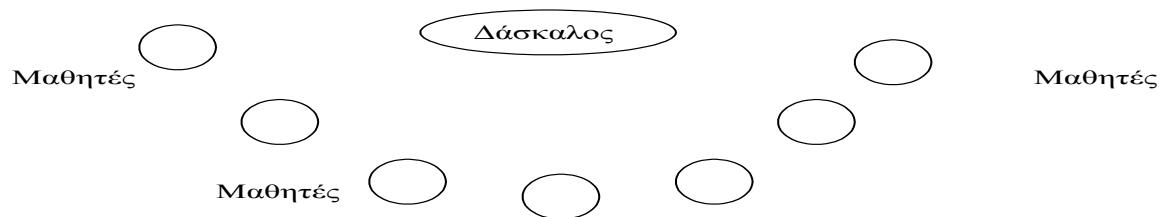
Α'φάση- εισαγωγή

Β'φάση- εργασία σε ομάδες

Γ'φάση- ανασυγκρότηση και αξιολόγηση

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ

Διδασκαλία ανάγνωσης

Οργάνωση τάξης:

Ομάδες εργασίας-διαφορετικές ομάδες/2 εβδομάδες

Τα βιβλία τοποθετούνται σε κουτιά με διαφορετικά χρώματα

Διαφοροποίηση με
βάση τη μαθησιακή
ετοιμότητα

Διαφοροποίηση με βάση
το ενδιαφέρον

Κόκκινο κουτί:
βιβλία με εύκολα
αναγνωστικά κείμενα

Κίτρινο κουτί:
βιβλία με μεσαίας
δυσκολίας
αναγνωστικά κείμενα

Πράσινο κουτί:
Βιβλία με δύσκολα
αναγνωστικά κείμενα

Διαφοροποίηση με βάση το
στυλ μάθησης:

Διαβάζω φωναχτά σε
συμμαθητή μου, διαβάζω
σιωπηρά, διαβάζω
περισσότερο ή λιγότερο χρόνο

Κόκκινο κουτί:
βιβλία για ζώα

Κίτρινο κουτί:
βιβλία για το
διάστημα

Πράσινο κουτί:
βιβλία για τη
θάλασσα

Ανάγνωση και κατανόηση: Διαφοροποίηση διαδικασίας με βάση τη μαθησιακή ετοιμότητα και το στυλ μάθησης

Η Β' τάξη επεξεργάζεται ένα αφηγηματικό κείμενο. Τα παιδιά εξοικειώνονται με τα μορφολογικά χαρακτηριστικά του κειμένου και καθοδηγούνται στην κατανόηση του κειμένου από συγκεκριμένες ερωτήσεις (Τι έγινε; Πότε έγινε; Πού;). Ο δάσκαλος ζητά από τα παιδιά να διαβάσουν σιωπηρά το κείμενο και να το κατανοήσουν με τη βοήθεια των ερωτήσεων, ώστε στη συνέχεια να το συζητήσουν. Γνωρίζει ότι σε αυτή την εργασία μπορούν να αντεπεξέλθουν περίπου οι μισοί μαθητές. Πέντε παιδιά έχουν χαμηλό αναγνωστικό επίπεδο και χαμηλό ρυθμό ανάγνωσης. **Στηρίζει αυτά τα παιδιά δίνοντάς τους μια φωτοτυπία του κειμένου με τις ερωτήσεις γραμμένες στο κατάλληλο σημείο στο πλάι του κειμένου, ώστε να τα διευκολύνει να παρακολουθήσουν το κείμενο παράλληλα με τις ερωτήσεις.** Σε τρεις μαθητές, που δεν μιλούν αρκετά καλά ελληνικά, **δίνει μια φωτοτυπία με τις ερωτήσεις στο πλάι και υπογραμμισμένη την απάντηση στο κείμενο.** Επιπλέον, πριν αρχίσουν να διαβάζουν το κείμενο, συζητά μαζί τους τη σημασία κάποιων λέξεων που ενδεχομένως δεν γνωρίζουν. Με τον τρόπο αυτό διατηρεί τον ίδιο στόχο για όλα τα παιδιά, αλλά τα στηρίζει με διαφορετικό τρόπο ώστε να επιτύχουν.

Καραγεώργου (2013)

Αρχική Αξιολόγηση: Μαθαίνω τα χρήματα (νηπιαγωγείο)

- **Γνώση**-Τι πρέπει να μάθω: α) λεξιλόγιο που σχετίζεται με τα χρήματα π.χ. ευρώ, λεπτά β) ποσότητα: ένα ευρώ είναι λιγότερο από 10 ευρώ κ.λπ.
- **Κατανόηση**- Γιατί είναι χρήσιμο να μάθω τα χρήματα: α) Τα χρήματα είναι απαραίτητα στη ζωή μας, β) Μπορώ να αγοράσω πράγματα, κ.λπ.
- **Εφαρμογή**- Πώς θα δείξω ότι έμαθα να αναγνωρίζω τα βασικά νομίσματα/χαρτονομίσματα: α) να τα αναγνωρίζω, β) να αντιστοιχώ δύο πενήντάλεπτα με ένα ευρώ, γ) να τα γράφω με γράμματα ή αριθμούς, δ) να μπορώ να τα χρησιμοποιήσω σε πραγματικές συνθήκες κ.λπ.

- **Αρχική αξιολόγηση**
- Πριν διδάξω στους μαθητές μου τα χρήματα χρειάζεται να γνωρίζω **τι ξέρουν** γι' αυτά και αν έχουν **κατανοήσει** γιατί είναι σημαντικό να χρησιμοποιούν τα χρήματα.
- **Άσκηση αρχικής αξιολόγησης**: Ζωγράφισε ένα νόμισμα ή χαρτονόμισμα και πες μου τι ξέρεις για τα χρήματα.

Διαμορφωτική αξιολόγηση: καρτέλες εξόδου

Μένουν λίγα λεπτά μέχρι να τελειώσει η ώρα του μαθήματος της Γλώσσας. Το θέμα της διδασκαλίας ήταν η διάκριση ουσιαστικών και επιθέτων. Ο δάσκαλος ζητά από τα παιδιά, πριν βγουν στο διάλειμμα, να γράψουν σε ένα καρτελάκι:

- Τρεις λέξεις που νομίζουν ότι είναι ουσιαστικά.
- Δυο λέξεις που νομίζουν ότι είναι επίθετα.
- Μια λέξη που δεν είναι ούτε ουσιαστικό ούτε επίθετο.

Καθώς τα παιδιά βγαίνουν από την τάξη, ο δάσκαλος στέκεται στην πόρτα και μαζεύει τα καρτελάκια. Παίρνοντάς τα στα χέρια του, ρίχνει μια ματιά και τα κατηγοριοποιεί. Πολύ γρήγορα έχει μια εικόνα της τάξης: ποια παιδιά έχουν καταλάβει καλά τη διάκριση, ποια συγχέουν ακόμη τις δύο έννοιες και ποια κατανόησαν ελάχιστα τη διάκριση. Αύριο, πριν προχωρήσει, θα πρέπει να οργανώσει μια μικροδιδασκαλία η οποία θα απευθύνεται σε αυτή την τελευταία ομάδα.

Καραγεώργου (2013)

22

Παραγωγή γραπτού λόγου: Φτιάξε ένα παραμύθι 1

Γλώσσα Β' τάξη-βιβλίο μαθητή α' τεύχος σελ 68 και τετράδιο εργασιών
σελ 39-41

Ας φτιάξουμε όλοι μαζί στην τάξη ένα παραμύθι, όπως μας συμβουλεύει η Βάγια.

Το παραμύθι μπορεί να
περιέχει τις λέξεις:
άμαξα,
βαρέλι, βιολί, νησί,
πειρατής, ήλιος,
διαμάντι,
πυξίδα, παπαγάλος,
νάνος.

Για να φτιάξεις ένα παραμύθι πρέπει:
Να πεις ποιος είναι ο τίτλος του.
Να πεις χωριστά:
αυτό που συμβαίνει στην αρχή,
αυτό που συμβαίνει στη μέση
και
αυτό που συμβαίνει στο τέλος.

- Για να φτιάξεις και άλλα παραμύθια, πήγαινε στις σελίδες 39 και 40 του Τετραδίου Εργασιών και κάνε τις ασκήσεις 9, 10 και 11

Παραγωγή γραπτού λόγου: Φτιάξε ένα παραμύθι 2

Άσκηση 10

Γράψε στο τετράδιό σου το δικό σου παραμύθι.

Θυμήσου να πεις:

- ποιος είναι ο τίτλος,
- ποιοι είναι οι ήρωες,
- πού βρίσκονται,
- πότε και
- τι συμβαίνει

Μην ξεχάσεις τα σημεία
στίξης
και τα κεφαλαία γράμματα!
Αφού γράψεις το παραμύθι,
εικονογράφησέ το!

Όλα τα παιδιά της τάξης καλούνται να γράψουν παραμύθι ακολουθώντας τις ίδιες οδηγίες. Τι διαφοροποιήσεις μπορώ να κάνω;

Προκαταβολικός οργανωτής του από τη Μελέτη Περιβάλλοντος της Α' δημοτικού.

Δραστηριότητες διαβαθμισμένης δυσκολίας

Η τάξη έχει διαβάσει ένα παραμύθι. Μετά την ανάγνωση του παραμυθιού τα παιδιά χωρίζονται σε 3 ομάδες και πραγματοποιούν ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας

1. Βάζω τις εικόνες στη σειρά και διηγούμαι την ιστορία

2. Ζωγραφίζω μερικές σκηνές από την ιστορία και την διηγούμαι

3. Ζωγραφίζω μερικές σκηνές από την ιστορία, γράφω λέξεις σχετικές με την εικόνα που ζωγράφισα (αναδυόμενη γραφή) και διηγούμαι την ιστορία

Διαφοροποίηση στο μαθησιακό αποτέλεσμα

Η τάξη έχει διαβάσει το παραμύθι «Το μυστικό της θάλασσας»

Διάλεξε μια (ή δύο) από τις παρακάτω δραστηριότητες για να δείξεις τι έμαθες για τη θάλασσα.

1. Γράψε μια σελίδα από το ημερολόγιο του Παντελή
2. Ο Παντελής έκανε μια βόλτα με τη βάρκα του. Ζωγράφισε τι είδε
3. Φτιάξε μια ακροστιχίδα για τη θάλασσα
4. Διάλεξε ένα τραγούδι που σου αρέσει και άλλαξε τους στίχους του. Κάνε το έτσι να μιλάει για τη θάλασσα
5. Με χαρτόνι και πετονιά φτιάξε ένα θαλασσινό μόμεπιλε για το δωμάτιό σου
6. Κάνε μια έρευνα στην τάξη σου για τα αγαπημένα θαλασσινά φαγητά των συμμαθητών σου
7. Φτιάξε ένα διάγραμμα(πίτα) της θάλασσας με τις πέντε αισθήσεις (τι βλέπω, τι ακούω, τι μυρίζω, τι γεύομαι, τι αγγίζω)

Διδασκαλία μαθηματικών προβλημάτων:

Η/Ο εκπαιδευτικός προσφέρει στους μαθητές διαφορετικούς τρόπους για να κατανοήσουν ένα πρόβλημα ή μία έννοια.

Οι μαθητές ακολουθούν τον τρόπο επίλυσης που ταιριάζει στο μαθησιακό τους στυλ. Επίσης μπορούν να διαλέξουν αν θα εργαστούν ατομικά, με κάποιο συμμαθητή τους ή σε ομάδες των τεσσάρων.

Μαθηματικά

Επαναληπτικό Πρόβλημα από βιβλίο Α' τάξης

Μπορείς να βρεις έναν τρόπο για να έχεις 12 λεπτά με τέσσερα νομίσματα; Ζωγράφισε τα νομίσματα.

Διαφοροποίηση με βάση τη διαδικασία:

Λίγα παιδιά: νοερά

Μερικά παιδιά: ζωγραφιά

Τα περισσότερα παιδιά: αντικείμενα-χρήματα

Μαθηματικά: διαφοροποίηση στη διαδικασία/μέθοδο

Τετράδιο εργασιών α' τεύχος σελ. 6 ενότητα 1: Τι έμαθα στην Α' τάξη

Στην τάξη του Νικόλα είναι 19 παιδιά. Τα 11 είναι αγόρια. Πόσα είναι τα κορίτσια;

Ζωγραφίζω το πρόβλημα:

Ελέγχω με κάθετη πράξη:

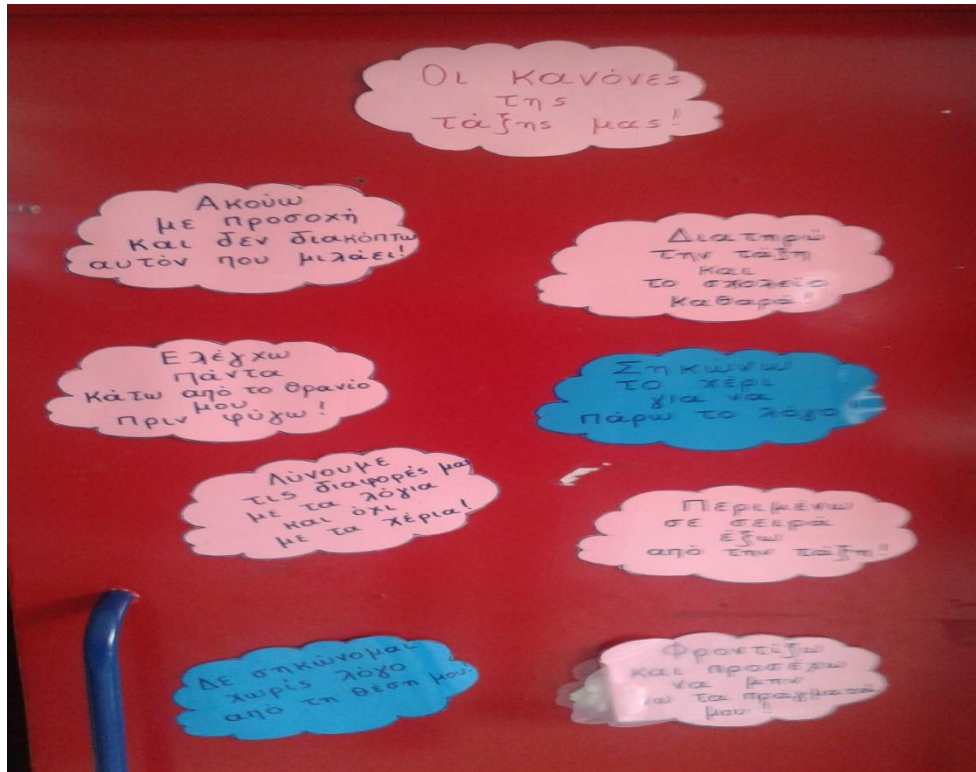
Με ποιες διαφορετικές διαδικασίες μπορώ να βοηθήσω τους μαθητές που δυσκολεύονται να λύσουν το πρόβλημα;

Α' τάξη ειδικού σχολείου

Θέμα 'Τα χρώματα'

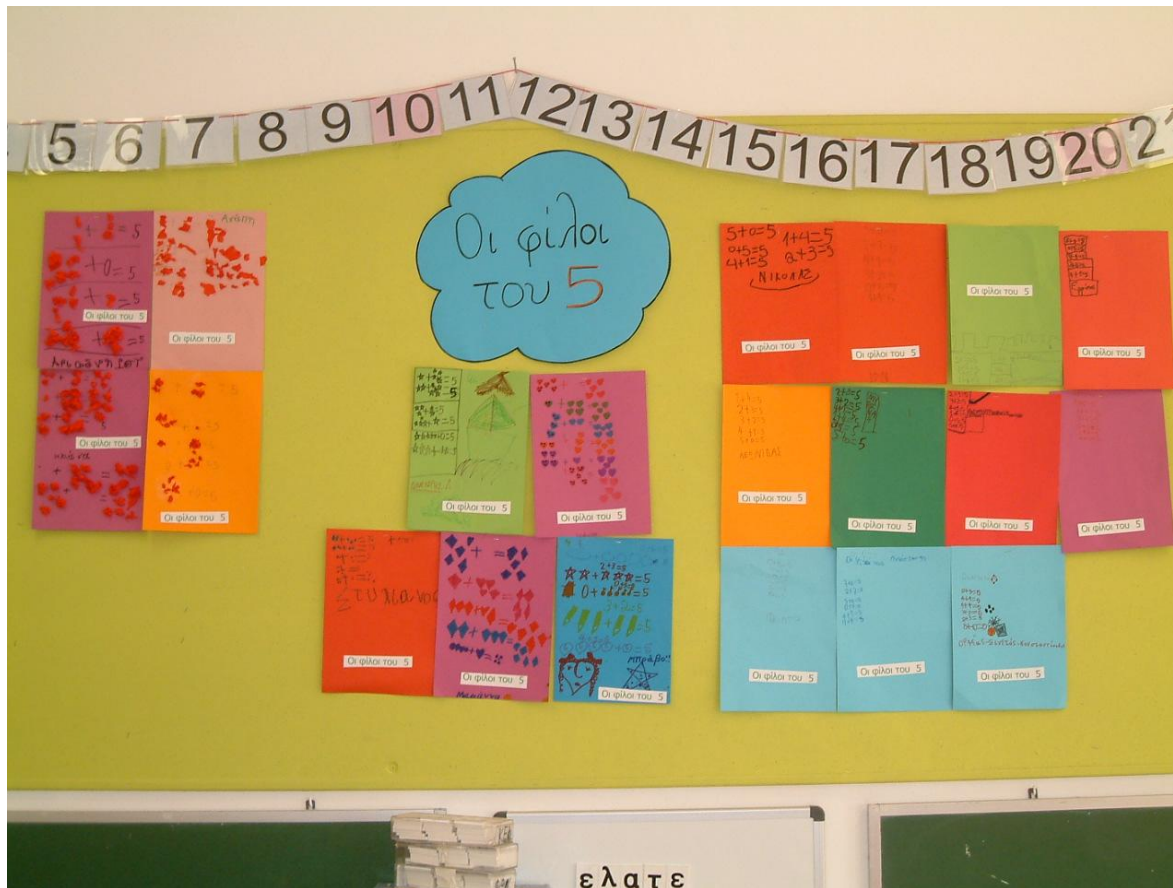
- Ο/η εκπαιδευτικός της τάξης παρουσιάζει καρτέλες με διαφορετικά χρώματα στους μαθητές. Ζητά από κάποιους μαθητές να ονομάσουν τα χρώματα, από κάποιους άλλους να ταιριάξουν τις καρτέλες με τα ίδια χρώματα, ενώ κάποιοι άλλοι μαθητές να μάθουν τα νεύματα για τα βασικά χρώματα..
- Στη συνέχεια οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες εργασίας.
 - Η μία ομάδα πρέπει να ζωγραφίσει ακολουθώντας τις προφορικές οδηγίες του βοηθού της τάξης για τα χρώματα που θα επιλέξει.
 - Τα παιδιά της δεύτερης ομάδας μαθαίνουν να χτίζουν πύργους με τουβλάκια του ίδιου χρώματος
 - Τα παιδιά της τρίτης ομάδας αποτυπώνουν τις παλάμες τους πάνω σε χαρτόνι χρησιμοποιώντας διαφορετικά χρώματα και πρέπει να ζητήσουν τα χρώματα κάνοντας τα αντίστοιχα νεύματα

Μαθησιακό περιβάλλον: Κανόνες συμπεριφοράς στην τάξη

Με ποιες άλλες διαδικασίες μπορώ να παρουσιάσω τους κανόνες της τάξης στους μαθητές μου;

Διαφοροποίηση διαδικασίας

Πώς να αρχίσω;

- Με μικρά και σταθερά βήματα- δεν θα τα κάνω όλα την πρώτη χρονιά!!
- Προετοιμάζω τα παιδιά και τους γονείς
- Αξιολογώ σωστά τις ικανότητες, τα ενδιαφέροντα και τον επιθυμητό τρόπον μάθησης των μαθητών
- Συνεργάζομαι με συναδέλφους

Βασική βιβλιογραφία

- Heacox, D. (2009). *Making differentiation a habit: How to ensure success in academically diverse classrooms*. Free Spirit Publishing.
- Καραγεώργου, Η. (2013). Διαφοροποίηση του μαθησιακού περιβάλλοντος και της διδασκαλίας της Γλώσσας στις πρώτες τάξεις του δημοτικού. Στο Σ. Παντελιάδου, & Α. Φιλιππάτου. *Διαφοροποιημένη διδασκαλία. Θεωρητικές προσεγγίσεις & εκπαιδευτικές πρακτικές*. Αθήνα: Πεδίο.
- Κουτσελίνη-Ιωαννίδου, Μ. (1998). Τα αναλυτικά προγράμματα σε μία μετανεοτερική εποχή. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 28, 21-35.
- Φιλιππάτου, Α. (2013). Ο ρόλος της αξιολόγησης στη διαφοροποιημένη διδασκαλία. Στο Σ. Παντελιάδου, & Α. Φιλιππάτου. *Διαφοροποιημένη διδασκαλία. Θεωρητικές προσεγγίσεις & εκπαιδευτικές πρακτικές*. Αθήνα: Πεδίο.
- Stradling, B., & Saunders, L. (1993). Differentiation in practice: Responding to the needs of all pupils. *Educational Research*, 35(2), 127-137.
- Tomlinson, C. A. (2004). Διαφοροποίηση της εργασίας στην αίθουσα διδασκαλίας. *Ανταπόκριση στις ανάγκες όλων των μαθητών*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Tomlinson, C.A. (2004). *How to differentiate instruction in mixed ability classrooms*. ASCD.